

Úvaha nad řešením povinnosti dohledu nad žáky v DM (metodický list)

Zdůvodnění MŠMT ČR k dohledu nad nezletilými žáky (informaci o použitelných paragrafech poskytla Ing. Mališová v únoru 2014). Tento výklad v důsledku směřuje k tomu, že dohled ve škole a škol. zařízení smí (dle MŠMT musí) konat pouze pedagogický pracovník (učitel, vychovatel, asistent pedagoga).

Z čeho vyplývá povinnost konat dohled pedagogickým pracovníkem?

1. argument MŠMT: dle ustanovení § 29 odst. 2) školského zákona (561/2004 Sb.):

Bezpečnost a ochrana zdraví ve školách a školských zařízeních

§ 29

(2) Školy a školská zařízení zajišťují bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb a poskytují žákům a studentům nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví. Ministerstvo stanoví vyhláškou opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů při vzdělávání ve školách a školských zařízeních a při činnostech s ním souvisejících.

Komentář:

Z uvedeného vyplývá pouze povinnost škol a školských zařízení zajišťovat BOZ žáků tím, že jim poskytují informace (přiměřeně jejich schopnostem) a prováděcí vyhláška má tyto povinnosti dále vykládat a upřesňovat. Dodnes však není vydána (nemůže ji pro nezávaznost nahradit ani Metodický pokyn k zajištění BOZ žáků vydaný MŠMT v r. 2005 pro své organizace). Z uvedeného jednoznačně nevyplývá, že by běžný dohled měl konat ped. pracovník. **Ten by ale jistě měl podat svěřeným žákům, účastníkům činnosti informace (poučení žáků - seznámení s riziky a opatřeními BOZ).**

2. argument MŠMT: dle ustanovení § 7 odst. 7) školského zákona

§7 Vzdělávací soustava, školy a školská zařízení

(7) Ve školách a školských zařízeních zajišťují vzdělávání pedagogičtí pracovníci.

Komentář:

Tento paragraf má zřejmě vybízet k závěru, že i dohled nad chováním žáků je vzděláváním, a proto je k dohledu pedagogický pracovník nezbytný. Proti tomuto tvrzení však stojí ustanovení pracovního řádu, které objasňuje obsah pojmu práce související s přímou pedagogickou činností, kde je dohled vyjmenován - byť jen ve spojitosti se školou a ne se škol. zařízením. Podrobnosti k tématu dohledu dále uvádí vyhl. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřízených MŠMT, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí.

Viz § 6 - Dohled nad žáky

(1) Dohled (odkaz na §29 a 164 ŠZ) k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků ve škole nebo školském zařízení při výchově a vzdělávání a s nimi souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb se vykonává v zájmu předcházení škodám na zdraví, majetku, přírodě a životním prostředí (odkaz na občanský zákoník).

(2) Ředitel (viz § 164 ŠZ) školy nebo školského zařízení určuje provádění dohledu nad žáky. Vychází z konkrétních podmínek a přihlíží zejména k vykonávané činnosti, věku žáků a jejich rozumové vyspělosti, dopravním a jiným rizikům.

(3) Pedagogický pracovník koná podle rozvrhu dohled nad žáky zejména ve škole před vyučováním, o přestávkách mezi vyučovacími hodinami, podle potřeby při přecházení žáků mezi budovami školy, do zařízení školního stravování a do školní družiny. Jestliže ředitel školy povolí žákům pobyt ve škole před vyučováním, mezi dopoledním a odpoledním vyučováním nebo po vyučování, zabezpečí jejich dohled. Dohled ve škole začíná nejméně 15 minut před začátkem dopoledního vyučování a 15 minut před začátkem odpoledního vyučování a končí nejdříve ukončením výchovy a vzdělávání nebo poskytováním školských služeb.

(4) Pedagogický pracovník vykonává podle pokynů ředitele dohled i mimo školu a školské zařízení, zejména při kurzech, exkurzích a jiných činnostech vyplývajících ze školních vzdělávacích programů nebo učebních dokumentů, při účasti na soutěžích, přehlídkách, popřípadě při jejich přípravě a na jiných akcích organizovaných školou nebo školským zařízením.

(5) Při akcích konaných mimo školu nebo školské zařízení, kdy místem pro shromáždění žáků není škola nebo školské zařízení, začíná dohled nejpozději 15 minut před dobou shromáždění na určeném místě. Po skončení akce dohled končí na předem určeném místě a v předem stanoveném čase. Místo a čas shromáždění žáků a skončení akce se oznámí nejméně jeden den před konáním akce zákonným zástupcům žáků.

(6) Dohled může vykonávat vedle pedagogického pracovníka i jiný zletilý zaměstnanec školy nebo školského zařízení, jestliže byl o výkonu tohoto dohledu řádně poučen. O tomto poučení se provede záznam.

Komentář:

Ačkoliv se v odst. 3 hovoří o ped. pracovníkovi, který koná dohled dle rozvrhu, tak v odst. 6 pracovní řád připouští výkon dohledu poučeným "jiným" (tj. nepedagogickým) pracovníkem. Na první pohled je ze znění § 6 vyhlášky zřejmé, že jde především o školu, učitele (zde je jasno) a už ne tolik o školské zařízení, vychovatele (specifika se neřeší).

3. argument MŠMT: dle ustanovení § 22 odst. 1) písm. c)

Povinnosti žáků, studentů a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků

(1) Žáci a studenti jsou povinni ...

c) plnit pokyny pedagogických pracovníků škol a školských zařízení vydané v souladu s právními předpisy a školním nebo vnitřním řádem.

Komentář:

Jde zřejmě o nejzávažnější argument zdůvodňující potřebu výkonu dohledu pedagogickým pracovníkem - žáci jsou povinni plnit jeho pokyny, kdežto nepedagogičtí pracovníci tuto pravomoc nemají. To ovšem nevylučuje, že by nepedagog nemohl dohled konat. Nápravu chování, jednání žáka formou pokynů však musí provádět pedagogický pracovník. Jedině snad že by nepedagogický pracovník využil své přirozené vlastnosti (a také zákonné povinnosti) - zabránit škodě na zdraví lidí (i samotného původce) nebo majetku v případě, že žák činí úkony proti nim (např. dle §2901 až 2903 občanského zákoníku).

4. argument MŠMT: dle ustanovení § 30 odst. 1) písm. a)

Školní řád, vnitřní řád a stipendijní řád

§ 30

(1) Ředitel školy vydá školní řád; ředitel školského zařízení vnitřní řád. Školní řád a vnitřní řád upravuje

a) podrobnosti k výkonu práv a povinností dětí, žáků, studentů a jejich zákonných zástupců ve škole nebo školském zařízení a podrobnosti o pravidlech vzájemných vztahů s pedagogickými pracovníky,

Komentář:

Vnitřní řád by nespíš měl upravovat i to, kdo nad žáky koná dohled. Žák by měl být informován o tom, vůči komu plní povinnosti, tzn. koho "má poslouchat". Tzn. například i potřebu zveřejnění jména dohledu ve veřejných prostorách (výkon tzv. hlavní služby). V uvedeném paragrafu jde o řešení vztahů s ped. pracovníky, nikoliv nepedagogy, což opět podporuje tezi, že dohled koná ped. pracovník.

K tomu všemu je třeba vědět, kdo je pedagogický pracovník, což vykládá zákon 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících.

5. argument MŠMT: Jen ředitel odpovídá za odbornou a pedagogickou úroveň školských služeb (§ 164 ŠZ, odst. 1)

(1) Ředitel školy a školského zařízení

h) odpovídá za zajištění dohledu nad dětmi a nezletilými žáky ve škole a školském zařízení.

Komentář:

V důsledku je povinnost přenesena na ředitele zařízení, je v jeho kompetenci, jak se s problémem dohledu nad nezletilými vypořádá. Nemá-li dost pedagogů, tak jistě využije nepedagogických pracovníků, ale pak sám musí zvážit případné důsledky, pokud bude zanedbán zákonný dohled a nelze vyloučit případ, že se skutečně něco stane...